INTELIGENTNI SISTEMI MATERIJAL ZA AUDITORNE VJEŽBE

STATIČKE NEURONSKE MREŽE

```
-nemaju povratne veze (nema povratka u više slojeve)
```

-kreiranje neuronske mreže se vrši naredbom:

```
net=newff(PR, [S1, S2, ..., SN], {'TF1', 'TF2', ... 'TFN'}, 'BFT');
```

gdje je:

PR – min i max vrijednost funkcije

S – velicina sloja

TF – aktivacijska funkcija sloja

BTF – algoritam učenja, metoda učenja (treniranje)

Naredbe za treniranje nuronske mreže:

npr. neke vrijednosti za parametre

- 1) net.performFcn='sse'; (funkcija performasni sse)
- 2) net.trainParam.goal=30; (ukupna kvadratna pogrška izlaza)
- 3) net.trainParam.show=10; (frekvencija prikaza rezultata u kvadratnom prozoru)
- 4) net.trainParam.epochs=1000; (maximalni broj epoha, iteracija-vrijeme treniranja neuronske mreže)
- 5) net.trainParam.me=0.95; (momentna konstanta)
- 6) net.trainParam.lr=0.05; (brzina učenja);

Naredba za treniranje mreže:

net1=train(net,x,y);

gdje je:

net- kreirana mreža

x - ulaz

y - izlaz

Nakon toga treba prikazati istreniranu mrežu metodom simulacije:

ytest=sim(net1,x);

gdje je:

net1 – istrenirana mreža

x - ulaz

```
PRIMJER 1: Kreirati funkciju humps, y=(1/((x-3)^2+0.01) + 1/((x-9)^2+0.04)) - 6
x=0:0.05:2;
y=humps(x);
P=x;
T=y;
plot(P,T,'x');
grid ON
%kreiranje neuronske mreže
net=newff([0 2],[5,1],{'tansig','purelin'},'traingd');
%definiranje parametara mreže
net.trainParam.show=50;
net.trainParam.lr=0.05;
net.trainParam.epochs=1000;
net.trainParam.goal=1e-3; %greška tolerancije
%treniranje neuronske mreže
net1=train(net,P,T);
%pohrana vrijednosti - simulacija
a=sim(net1,P);
%iscrtavanje rezultata i poredenje
plot(P,a,'r',P,T,'g');
legend('neuronska mreza','humps funkcija');
PRIMJER 2: Aproksimirati signal sa šumom, ako je zadani signal: e<sup>-0.1x2</sup> sin(5 sin(3pi));
x=0:0.1:5;
T0=\exp(-0.1*P.^2).*\sin(5*\sin(3*pi)); % signal
T=T0+0.05*randn(size(P)); % signal sa šumom
net=newff(minmax(P),[30 1],{'tansig','purelin'},'traincgf');
%definiranje parametara mreže
net.trainParam.show=100;
net.trainParam.epochs=2000;
net.trainParam.goal=2e-4;
%treniranje neuronske mreže
[net,tr]=train(net,P,T);
figure(1)
plot(P,T0.P,T,':r','linewidth',2);
legend('signal','signal sa šumom');
figure(2)
```

```
plot(P,T,':r',P,a,'b','linewidth',2);
legend('signal sa šumom', 'neuronska mreza');
figure(3)
plot(P,T0,P,a,':g','linewidth',2);
legend('signal','neurosnka mreza');
PEIMJER 3:Aproksimirati signal sa šumom, ako je zadani signal: f(x)=e^{-2\sin^2(x)}\sin(5x);
x=-4:0.01:4;
T0 = \exp(-2 \cdot \sin(x).^2) \cdot \sin(5x); \% \text{ signal}
T=T0+0.05*randn(size(P)); % signal sa šumom
net=newff([-4 4],[30 1],{'tansig','purelin'},'traincgf');
%definiranje parametara mreže
net.trainParam.show=100;
net.trainParam.epochs=2000;
net.trainParam.goal=2e-4;
%treniranje neuronske mreže
[net,tr]=train(net,P,T);
figure(1)
plot(P,T0.P,T,':r','linewidth',2);
legend('signal','signal sa šumom');
figure(2)
plot(P,T,':r',P,a,'b','linewidth',2);
legend('signal sa šumom', 'neuronska mreza');
figure(3)
plot(P,T0,P,a,':g','linewidth',2);
legend('signal','neurosnka mreza');
PRIMJER 4: Za zadanu funkciju x=5sin(2pi i), istrenirati neuronsku mrežu ako je i=0:10
i=0:0.1:10:
x=5*sin(2*pi*i);
plot(i,x);
figure
pause
P=[i];
T=[x;
net=newff([0 10],[20 1],{'tansig','purelin','trainlm');
izlaz=sim(net,i);
plot(i,izlaz,'*r');
hold ON
plot(i,x);
hold ON
```

pause

```
fprintf('Pocetak treniranja \n');
net.trainParam.epochs=3000;
net.trainParam.show=10;
net.trainParam.time=Inf;
net.PerformFcn='sse';

tic
net=train(net,P,T);
toc

figure
izlaz=sim(net,i);
plot(i,izlaz,'g*');
hold ON

plot(i,x);
gensim(net,0.1);
```

PRIMJER 5: Predstaviti model 3D funkcije Z=cosx*siny definiranu na opsegu x=[-2,2], y=[-2,2]

a)Iscrtati funkciju

b)Kreirati neuronsku mrežu za funkciju pod a) ako je prvi sloj mreže na vrijednosti 25, drugi 17. Koristiti funkcije tansig i purelin. Algoritam treniranja je trainlm. Rezultat prikazati svakih 50 iteracija ako je brzina učenja 0.05, a tolerancija greške 3000.

```
x=-2:0.25:2;
y=-2:0.25:2;
z=cos(x)'*sin(y);
figure(1)
mesh(x,y,z);
xlabel('x osa');
ylabel('y osa');
zlabel('z osa');
title('Model 3d funkcije');
pause
P=[x;y];
net=newff([-2 2;-2 2],[2 17],{'tansig','purelin'},'trainlm');
net.trainParam.show=50;
net.trainParam.lr=0.05;
net.trainParam.epochs=3000;
net.trainParam.goal=1e-3;
net1=train(net,P,T);
a=sim(net1,P);
figure(2)
mesh(x,y,a);
xlabel('x osa');
ylabel('y osa');
```

```
zlabel('z osa');
title('Istrenirani model 3d funkcije');
pause
figure(3)
mesh(x,y,a-z);
xlabel('x osa');
ylabel('y osa');
zlabel('z osa');
title('Razlika / greska / odstupanje');
         Model 3d funkcije
                                       Istrenirani model 3d funkcije
                                                                          Razlika / greska / odstupanje
                                                                    0.1
                                                                 z osa
0
                                                                     0
                                                                   -0.1
2
                                                                                            0
                                                                         y osa
                                                                                           x osa
   y osa
                      x osa
                                                        x osa
```

PRIMJER 6: Kreirati običnu neuronsku mrežu koja će oponašati funkciju

```
10s^2 + 106s + 60 / 4s^3 + 14s^2 + 106s + 60
P=[y(:,1)];
T=[y(:,2)];
minulaz=min(P);
maxulau=max(P);
minizlaz=min(T);
maxizlaz=max(T);
p=2*(P-minulaz)./(maxulaz-minulaz)-1;
t=2*(T-minizlaz)./(maxizlaz-minizlaz)-1;
net=newff([-1 1], [60 1], {'tansig','purelin'},'trainlm');
net.trainParam.epochs=1000;
net.trainParam.show=100;
net.trainParam.time=2e-9;
net.performFcn='sse';
tic
net=train(net,p',t');
toc
izalz=sim(net,p);
izlaz=(izlaz+1)*(maxizlaz-minizlaz).*2+maxizlaz;
figure
plot(p',izlaz,'r');
```

```
title('Podaci dobiveni sa treniranom neuronskom mrežom');
xlabel('x osa');
ylabel('y osa');
gensim(net,0.1);
PRIMJER 7: Kreirati neuronsku mrežu koja će oponašati inverznu dimamiku sistema:
25s^2 + 50s + 50 / 15s^3 + s^2 + 50s + 50
N=4;
P=y(:,1):
T=y(:,2);
minulaz=min(P);
maxulaz=max(P);
minizlaz=min(T);
maxizlaz=max(T);
net=newff([zeros(2*N,1)-1 zeros(2*N,1)+1], [15 5 1], {'tansig','tansig','purelin'},'trainlm');
net.trainParam.epochs=2000;
net.trainParam.goal=2e-9;
net.trainParam.show=10;
net.trainParam.time=Inf;
net.performFcn='sse';
P=2*(P-minulaz)./(maxulaz-minulaz)-1;
T=2*(T-minizlaz)./(maxizalz-minizlaz)-1;
vel=length(T);
ulaz=zeros(2*N, vel-N);
izlaz=zeros(1, vel-N);
for k=N:vel-1
       k=flipud(T(k-N+1:k+1));
       p=flipud(P(k-N+1:k-1));
       ulaz(:,k)=[t;p];
       izlaz(k)=p(k);
end
tic
net=train(net,ulaz,izlaz);
toc
izlaz=sim(net,ulaz);
izlaz=(izlaz+1)*(maxulaz-minulaz)./2+minulaz;
gensim(net);
```

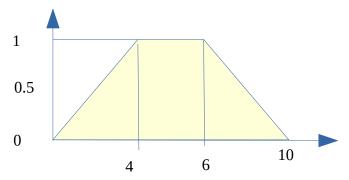
```
PRIMJER 8: Kreirati inverznu neuronsku mrežu za zadanu funkciju: 1/s^2 + s + 2 ili 1/(s+1)^2 + 1
N=4;
brojepoha=500;
minulaz = -3;
maxulaz= 3;
minizlaz= -2;
maxizlaz= 2;
net=newff([zeros(2*N,1)-1 zeros(2*N,1)+1], [15 5 1], {'tansig', 'tansig', 'purelin'}, 'trainlm');
net.trainParam.epochs=brojepoha;
net.trainParam.goal=0;
net.trainParam.show=10;
net.trainParam.time=Inf;
net.performFcn='sse';
fprintf('Opseg ulaza je: (% g, % g) \n', minizlaz, maxizlaz);
fprintf('Pocetak treniranja');
P=t(:,1);
T=t(:,2);
P=2*(P-minulaz)./(maxulaz-minulaz)-1;
T=2*(T-minizlaz)./(maxizalz-minizlaz)-1;
vel=length(T);
ulaz=zeros(2*N, vel-N);
izlaz=zeros(1, vel-N);
for k=N:vel-1
       k=flipud(T(k-N+1:k+1));
       p=flipud(P(k-N+1:k-1)); % okreće niz, zadnji dio stavlja na prvi
       ulaz(:,k)=[t;p];
       izlaz(k)=p(k);
end
fprintf('Pocetak treniranja');
tic
net=train(net,ulaz,izlaz);
toc
izlaz=sim(net,ulaz);
izlaz=(izlaz+1)*(maxulaz-minulaz)./2+minulaz;
```

```
plot(izlaz,'r');
title('Podaci dobiveni sa treniranom mrežom');
gensim(net, 0.1);
PRIMJER 8: Kreirati Elmanovu neuronsku mrežu za zadanu funkciju na intervalu 0-5, brojem
iteracija 1500 i greškom 10<sup>-9</sup>. Algoritam treniranja je traingdx.
y=e^{-0.2x^2}\sin(5*\sin 3x)
p=0:0.01:5;
t=\exp(-0.1*p.^2).*\sin(5*\sin(3*p);
P=p;
T=t;
Pseq=con2seq(P); % pretvaranje niza u polje, uzalz
Tseq=con2seq(T);
net=newelm(minmax(P), [30 10 1], {'tansig', 'tansig', 'purelin'}, 'traingdx');
net.trainParam.epochs=1500; % 8000
net.trainParam.show=50;
net.trainParam.goal=0.000000001; % 0.00001
tic
[net,tr]=train(net,Pseq,Tseq);
toc
a=sim(net,Pseq);
b=cat(2,a{:}); % prikaz polja
time=1:length(p);
plot(time,t,'b- -',time,b,'r- -');
title('Rezultat treniranje mreže);
xlabel('vrijeme');
ylabel('izlazne vrijednosti');
legend('signal','elmanova mreza');
PRIMJER 9: Kreirati Elmanovu neuronsku mrežu za zadanu funkciju, za x na intervalu 0-5, broj
iteracija 3000, greška 10<sup>-4</sup>, algoritam treniranja traingdx.
                                                              y=5*sin((2 pi x)/5)
p=0:0.01:5;
t=5*(\sin(2*pi*p)./5);
P=p;
Pseq=con2seq(P); % pretvaranje niza u polje, uzalz
```

figure

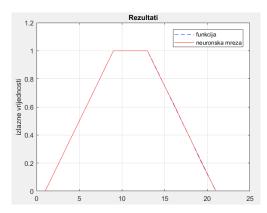
```
Tseq=con2seq(T);
net=newelm(minmax(P), [30 10 1], {'tansig', 'tansig', 'purelin'}, 'traingdx');
net.trainParam.epochs=3000;
net.trainParam.show=50;
net.trainParam.goal=0.0001;
tic
[net,tr]=train(net,Pseq,Tseq);
toc
a=sim(net,Pseq);
b=cat(2,a{:}); % prikaz polja
time=1:length(p);
plot(time,t,'b- -',time,b,'r- -');
title('Rezultat treniranje mreže);
xlabel('vrijeme');
ylabel('izlazne vrijednosti');
legend('signal','elmanova mreza');
```

PRIMJER 10: Kreirati Elmanovu neuronsku mrežu na intervalu 0-10, broj iteracija 3000, greška 10⁻⁴ i algoritam učenja je traingdx.


```
p=0:0.5:10;
t=(1/4) \cdot (p.*(p.*(p.4)+4*((p>4) \& (p<=6)) + (10-p) \cdot ((p>6) \& (p<=10)));
P=p;
T=t;
Pseq=con2seq(P);
Tseq=con2seq(T);
net=newelm(minmax(P),[40 1],{'tansig','purelin'}, 'traingdx');
net.trainParam.epochs=2500;
net.trainParam.show=50;
net.trainParam.goal=1e-7;
[net, tr] = train(net, Pseq, Tseq);
toc
a=sim(net,Pseq);
b=cat(2,a{:});
time=1:length(p);
plot(time,t,'b--',time,b,'r')
```

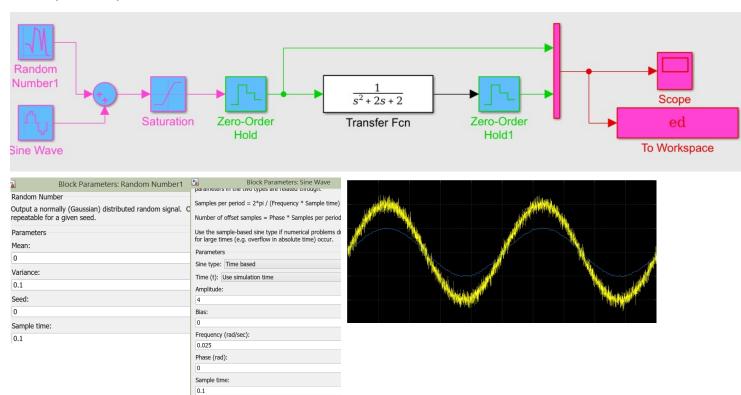
```
grid on
title('Rezultati');
xlabel('vrijeme');
ylabel('izlazne vrijednosti')
legend('funkcija','neuronska mreza');
```


INVERZNA DINAMIKA

a) ulazni signal

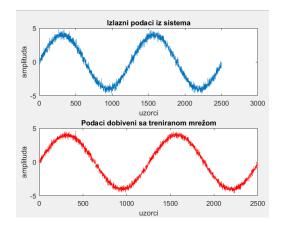
vrijeme simulacije t=500

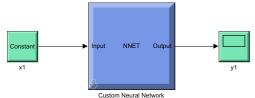

b) Matlab kod

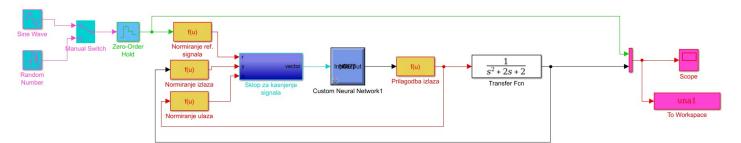
```
N=4;
% Priprema podataka za treniranje mreze
fprintf('Priprema podataka za treniranje mreze...\n');
P = ed(:, 1);
T = ed(:, 2);
minulaz = min(P);
maxulaz = max(P); %opseg ulaznih vrijednosti
minizlaz = min(T);
maxizlaz = max(T); %opseg moguceg izlaza
net = newff([zeros(2*N,1)-1 zeros(2*N,1)+1], ...
[15 5 1],{'tansig', 'tansig', 'purelin'}, 'trainlm');
net.trainParam.epochs = 2000;
net.trainParam.goal = 2e-9;
net.trainParam.show = 10;
net.trainParam.time = Inf;
fprintf('Opseg ulaza mreze je: [%g, %g].\n', minizlaz, maxizlaz);
% normiranje ulaza i izlaza na opseg [-1, 1]
P=2 * (P - minulaz) ./ (maxulaz - minulaz) - 1;
T = 2 * (T - minizlaz) ./ (maxizlaz - minizlaz) - 1;
```

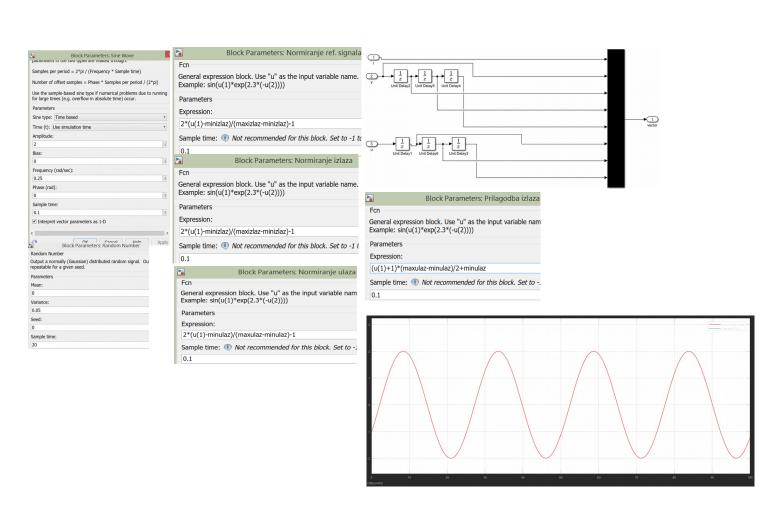
```
vel = length(T);
ulaz = zeros(2*N, vel-N);
izlaz = zeros(1, vel-N);
for k = N : vel-1
    t = flipud(T(k-N+1:k+1));
    p = flipud(P(k-N+1:k-1));
   ulaz(:,k) = [t; p];
    izlaz(k) = P(k);
end;
% Treniranje...
fprintf('Po?etak treniranja\n');
net = train(net, ulaz, izlaz);
toc
izlaz=sim(net,ulaz);
izlaz=(izlaz+1) * (maxulaz-minulaz)./2 +minulaz;
figure
subplot(2,1,1), plot(ed(:,1));
title('Izlazni podaci iz sistema');
xlabel('uzorci')
ylabel('amplituda')
subplot(2,1,2),plot(izlaz,'r')
title('Podaci dobiveni sa treniranom mrežom');
xlabel('uzorci')
ylabel('amplituda')
gensim(net, 0.1)
```


c) završni model t=500

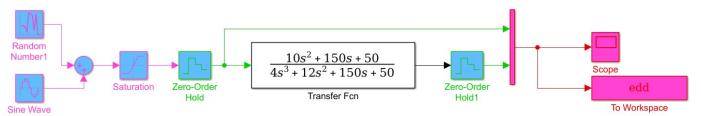

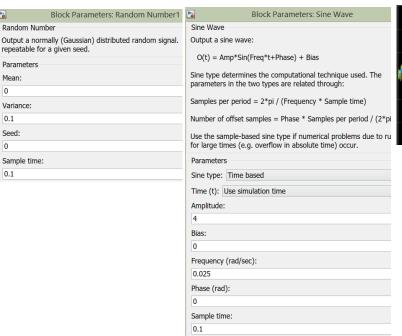

DINAMIČKA NEURONSKA MREŽA - NARKS

a) ulazni signal

vrijeme simulacije t=500

b) Matlab kod

```
P= edd(:, 1);
T = edd(:, 2);
vel = length(P);
minulaz = min(P);
maxulaz = max(P); %opseg ulaznih vrijednosti
minizlaz = min(T);
maxizlaz = max(T);%opseg moguceg izlaza
% normiranje ulaza i izlaza na opseg [-1, 1]
p= 2 * (P - minulaz) ./ (maxulaz - minulaz) - 1;
t = 2 * (T - minizlaz) ./ (maxizlaz - minizlaz) - 1;
N=4;
p=p;
t=t;
for k = N+1 : vel
    t1 = flipud(t(k-N:k-1));
    p1 = flipud(p(k-N:k-1));
    ulaz(:,k) = [t1; p1];
    izlaz(k) = t(k)';
end
ulaz
```

```
izlaz
net = newff([-1 1;-1 1;-1 1;-1 1;-1 1;-1 1;-1 1],[15 1],{'tansig',
'purelin'}, 'trainlm');
net.trainParam.epochs = 2000;
net.trainParam.goal = 2e-4;
net.trainParam.show = 300;
net.trainParam.time = Inf;
net.performFcn='sse';
% Treniranje...
fprintf('Po?etak treniranja\n');
tic
net = train(net, ulaz, izlaz);
toc
izlaz=sim(net,ulaz);
izlaz=(izlaz+1) * (maxizlaz-minizlaz)./2 +minizlaz;
figure
subplot(2,1,1), plot(edd(:,1));
title('Izlazni podaci iz sistema');
xlabel('uzorci')
ylabel('amplituda')
subplot(2,1,2),plot(izlaz,'r')
title('Podaci dobiveni sa treniranom mrežom');
xlabel('uzorci')
ylabel('amplituda')
gensim(net,0.1)
```

c) Zadnji model

